

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІЇ

МІСЦЕ СЛОВ'ЯН У СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	Середня освіта (Історія, англійська мова і література)
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	II

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри вітчизняної та
зарубіжної історії
28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

Назва курсу	Місце слов'ян у світовій історії
Викладач (-і)	Стуканова Юлія Ростиславівна, к.іст.наук
Контактний тел.	+38 095 3528219
E-mail	j.stykanova@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана в силабусі.

1. Анотація.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна надає можливість виокремити загальне, особливе та одиничне в історії слов'янських народів, визначити роль та місце слов'ян у світовій історії

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії на першому (бакалаврському) рівні, а також дисциплін другого (магістерського рівня) «Філософія сучасної освіти», «Методологічні засади історичних досліджень», «Цивілізаційні засади світової історії» та ін.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих теоретичних положень; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання «Місце слов'ян у світовій історії (на вибір здобувача – історичний період та окремий етнос)».

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014. 03 Середня освіта (Історія)	Вибіркова	

	Освітня програма Середня освіта (Історія, англійська мова і література).	
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання Місце слов'ян у світовій історії (на вибір здобувача – історичний період та окремих етнос)		Семестр
Загальна кількість годин: 90		2-й
		Лекції
		год. 20 -год.
		Практичні, семінарські
		год. 16 год.
		Лабораторні
		год. - год.
		Самостійна робота
		год. 54 год.
		Вид контролю: екзамен
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти «магістр»	

3. Мета та завдання курсу

Мета формування цілісних, узагальнених знань з історії слов'ян, усвідомлення взаємозв'язку та взаємозалежності певних історичних явищ, закономірностей загального розвитку людської цивілізації в Центральній та Південно-Східній Європі, ролі в ньому об'єктивного й суб'єктивного чинників.

Основними завданнями вивчення курсу є:

- виробити у здобувачів вміння аналізувати й узагальнювати історичний матеріал, оцінювати найважливіші події та явища слов'янської історії в контексті світової;
- навчити здобувачів зіставляти історичні події з епохами, орієнтуватися в науковій періодизації історії слов'янських країн Центральної та Південно-Східної Європи;
- виробити вміння знаходити, критично аналізувати, систематизувати і узагальнювати потрібну інформацію щодо історії слов'ян;
- сформувати навички застосовувати набуті знання для прогнозування суспільно-політичних процесів у країнах регіону, вивчення та викладання історичних дисциплін.

За результатами вивчення навчальної дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- здатність до аналізу основних концепцій й гіпотез слов'янського етногенезу;
- об'єктивна і аргументована оцінка тенденцій історичного розвитку слов'ян, спираючись на різні типи джерел та наукову літературу;
- визначення особливості процесу державотворення та християнізації в регіоні;
- вміння працювати з комплексом наративних і документальних джерел;
- здатність до проведення самостійних досліджень в межах дисципліни;
- застосування на практиці знань, отриманих в процесі навчання.

спеціальні:

- визначення місця та ролі слов'ян у світовому історичному процесі;
- аналіз основних періодів слов'янської історії, їх особливості, визначальні події та явища в кожному з них;
- розуміння співвідношення між загальними закономірностями та регіональною (субрегіональною) специфікою історичного розвитку західних і південних слов'ян;
- здатність визначити типологію слов'янських середньовічних держав;
- розуміння історії суспільно-політичних та соціально-економічних процесів у слов'янських країнах Центральної та Південно-Східної Європи, роль і місце в ній видатних історичних осіб;
- визначення основних рис слов'янської матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок із світовою культурою.

4. Результати навчання

-Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, мовознавства, літературознавства, методики навчання іноземних мов, літератур, історії та психології;

- Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку;

- Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у викладацькій діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування;

- Професійна діяльність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;

- Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;

- Ефективне опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень історичної науки;

- Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;

- Аналіз явищ та процесів світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку, визначення інформаційного потенціалу конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми, дослідження життя та діяльності конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики, здійснення експертизи пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації;

- Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства та психології;

- Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей поведінки носіїв різних культур, здійснення ефективного міжкультурного діалогу;

- Оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної історії, філології, психології;

- Логічне й послідовне мислення, здійснення аналізу та синтезу різних ідей, точок зору, мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами

5. Політика курсу заснована на політиці ГІМ.

Горлівський інститут іноземних мов є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, академічну свободу та академічну добросовісність, що є головними рушійними силами наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Місце слов'ян у світовій історії» потребує виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також ознайомлення з історичними джерелами та історіографічними працями.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з історичних джерел, знання основних дефініцій, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних

навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

6. Схема курсу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЕТНОГЕНЕЗ СЛОВ'ЯН І СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ

Тема 1. Слов'яни у до державницький період. Слов'яни в VII-XVII ст.

Роль слов'ян в європейському та світовому історичному процесі. Історія слов'янських народів – невід'ємна складова історії Центральної та Східної Європи. Їх участь в політичному, економічному, культурному житті Європи, внесок у європейську культурну спадщину.

Поява слов'ян як історичного етносу на історичній арені (VI ст.). Проблема локалізації слов'янської прабатьківщини. Наукове розуміння сутності праслав'ян, функціонування слов'янського елемента у складі поліетнічних об'єднань, перетворення на самостійну, історичну силу під час колонізації Балкан та Центральної Європи. Етапи розвитку ранньофеодальної державності слов'янських народів, особливості цього періоду у слов'ян. Боротьба із зовнішніми ворогами та загибель державності у частини слов'янських народів. Південнослов'янські народи під владою Османської імперії. Чехія – від розквіту до занепаду. Соціальний та державний устрій Речі Посполитої. Створення Московської держави.

Тема 2. Слов'янське національне відродження.

Чехія – положення чеських земель у складі Австрійської імперії. Вплив імперської політики на розвиток чеського суспільства. Кризові явища в суспільно-політичному житті Польщі XVIII ст. Поділи Польщі. Економічна криза кінця XVII – початку XVIII ст. Еволюція державного устрою Речі Посполитої. Спроби проведення реформ другої половини XVIII ст. Поділи Речі Посполитої.

«Весна народів»: причини, роль слов'ян, наслідки. Револуція 1848 – 1849 років в Австро-Угорщині, її соціально-економічні та політичні наслідки. Формування національних партій та громадських об'єднань в слов'янських землях Австро-Угорщини. Слов'янський з'їзд та червене повстання в Празі. Культурні процеси в слов'янських землях.

Південні слов'яни: загальний огляд турецької системи поневолення, становище окремих верств населення в умовах турецької влади; характеристика боротьби сербів, болгар, чорногорців проти осман. Сербія – перше та друге повстання, автономія держави, незалежність у 1878 р. Болгарія – етапи національно-визвольної війни: а) перша половина XIX ст.; б) 50-70-ті рр. XIX ст.; Квітневе повстання, роль російсько-турецької війни; умови Сан-Стефанського миру та Берлінського трактату відносно долі слов'ян цього регіону. Положення слов'ян імперії Габсбургів (Хорватія, Словенія).

Створення слов'янських держав на Балканах. Слов'янські народи у складі імперії Габсбургів. Розвиток капіталістичних відносин у промисловості та сільському господарстві, поява національної буржуазії у слов'янських народів. Особливості національно-визвольної боротьби, роль національно-культурних, просвітницьких закладів та преси в зміцненні національної самосвідомості слов'янських народів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СЛОВ'ЯНСЬКІ НАРОДИ В НОВІТНЮ ДОБУ

ТЕМА 1. Слов'янські народи і держави в період Першої світової війни та міжвоєнний період

Слов'янські народи напередодні та в роки Першої світової війни. Балканські війни 1912-1913 рр. як переддень війни. «Сарасвський замах»: причина чи привід? Воєнні дії на слов'янських землях 1914-1918 рр. Політичні і територіальні наслідки Першої світової війни для слов'янських народів.

Роль слов'янського питання в початку війни. Вплив Першої світової війни на політичне положення слов'янських держав. «Польське питання» в період Першої світової війни. Чеські землі та Словаччина в роки Першої світової війни. Формування ідеї „чехословакізму”; діяльність Чехословацької Національної Ради на чолі з Г.Масариком. Визнання країнами Антанти ідеї створення незалежної Чехословаччини. Словацька Національна Рада та його Мартінська декларація про включення Словаччини до складу Чехословацької Республіки.

Відродження державності. Слов'янські народи у міжвоєнний період.

ТЕМА 2. Слов'янські народи та держави в роки Другої світової війни

Протекторат Богемія та Моравія під владою нацистської Німеччини. Словацька держава в 1939-1945 рр. Взаємовідносини окупаційних та чеських органів влади, політичні репресії окупантів; милітаризація економіки, господарювання німецьких банків та концернів; „арізація” країни, знищення єврейського населення та чеської інтелігенції.

Боротьба поляків проти фашизму в 1939-1945 рр. Німецько-польська війна і позиція західних держав. Участь СРСР в четвертому розділі Польщі; німецький окупаційний режим. Південнослов'янські народи під владою окупантів, боротьба за відродження Південнослов'янської державності. Створення антифашистського Віче. Народне визволення Югославії. Болгарія в роки Другої світової війни.

Рух Опору в слов'янських країнах під час Другої світової війни. Особливості окупаційного режиму Польщі, Югославії, Чехословаччини. Характер участі Болгарії у Другій світовій війні. Основні форми і напрямки руху Опору. Діяльність еміграційних урядів.

Тема 3. „Народна демократія” і встановлення тоталітарних режимів

Боротьба щодо перспектив суспільного розвитку в країнах Південно-східної Європи 1944-1948 рр. Протиборство прихильників аграристської й соціалістичної альтернатив національного розвитку Польщі. Протистояння поборників «ортодоксального» й «некласового національного» соціалізму в Чехословаччині. Утвердження тоталітарної системи в Югославії. Боротьба компартії Болгарії за монополію на владу. Встановлення радянського диктату.

Слов'янські країни в роки тоалітаризму: Польська Народна Республіка (ПНР), Чехословацька Соціалістична Республіка (ЧССР), Народна Республіка Болгарія (НРБ), Соціалістична Федеративна Республіка Югославія (СФРЮ).

Тема 4. Антитоталітарні революції та постсоціалістичний розвиток слов'янських держав

Демонтаж тоталітарної системи в Польщі: уряд Т.Мазовецького „шокова терапія”, зміни партійно-тоталітарної системи, Президентство Л.Валенси, „мала” Конституція 1992 р., трансформація економічної системи. Причини та суть економічної стабілізації, сучасна політична структура суспільства. Польща у системі міжнародних зв'язків, відносини з НАТО та ЄС.

«Оксамитова» революція в Чехословаччині, причини її успіху, падіння комуністичної диктатури. «мирне розлучення» Чехії та Словаччині. Територія та населення Чеської республіки, державно-політичний устрій, політичні партії та їх участь в

управлінні державою; економічний стан; зовнішня політика, відносини з НАТО та ЄС. Набуття незалежності та національний склад населення Словачької республіки, державно-політичний устрій, політична боротьба, економічний стан, зовнішня політика, відносини з НАТО та ЄС.

Створення Союзу демократичних сил (СДС) Болгарії; політичні та економічні трансформації країни.

Розпад Югославії, особливості створення незалежних республік. Роль світового співтовариства в урегулюванні кризи.

Розпад СРСР, виникнення незалежних республік. Внутрішньо та зовнішньополітичні фактори розвитку нових держав.

7. Система оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- усне опитування;
- тестові завдання;
- самостійні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;
- контрольні роботи змістових модулів;
- проєктні завдання;
- контрольна робота залікового модуля (екзамен)

Форми поточного і підсумкового контролю

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Місце слов'ян у світовій історії» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, виконання тестових завдань та самостійних робіт.

Підсумковий модульний контроль передбачає виконання контрольних робіт змістового модуля. Оцінка за змістовий модуль дорівнює сумі балів контрольних точок та КРЗМ з урахуванням коефіцієнтів.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є іспит.

ГРАФІК поточного контролю

Кількість КТ – 3

Коефіцієнт КТ – 0,15

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,15

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю: іспит: усна частина (коефіцієнт - 0,4)

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1.	КТ № 1	обговорення	Семінарське заняття № 1-2
2.	КТ № 2	обговорення	Семінарське заняття № 3-5
3.	КТ № 3	обговорення	Семінарське заняття № 6-7

4.	КРЗМ №1	тест	Семінарське заняття № 8
----	---------	------	-------------------------

Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль покликаний об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та умінь студентів на кінець певного етапу навчання (в кінці семестру).

Курс «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії» вивчається протягом одного семестру.

Формою підсумкового контролю в II семестрі є **іспит**, який контролює рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу та набуття ними навичок і умінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю.

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота				Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1					
КТ 1	КТ 2	КТ 3	КРЗМ 1	40	60+40 (іспит)
15	15	15	15		

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольні роботи змістових модулів, набраних упродовж навчального семестру (60%) та балів, набраних за усні відповіді під час іспиту (40%).

Процедура проведення підсумкового контролю (іспиту) регламентована програмою підсумкового контролю з навчальної дисципліни, затвердженою на засіданні кафедри вітчизняної та зарубіжної історії.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками

67–74	Задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1–34			F	з обов'язковим повторним курсом

Зміст екзаменаційної підготовки

1. Місце курсу у системі історичної освіти.
2. Витоки та походження слов'ян.
3. Утворення болгарської народності та держави.
4. Болгарія в кінці IX – початку XI століть. Церковна організація.
5. Друге Болгарське царство.
6. Болгарський народ під владою Османської імперії.
7. Сербські землі в VII - середині XIV ст.
8. Сербські землі в другій половині XIV – XVIII століттях.
9. Історія словенських та хорватських земель в добу середньовіччя.
10. Чорногорія і Боснія в добу середньовіччя.
11. Генеза польської державності за династії П'ястів.
12. Основні етапи розвитку Польщі XIII- XV століть. Династія Ягеллонів.
13. Розвиток польської держави в XVI- кінці XVIII ст.
Особливості станово-представницької монархії.
14. Політичний розвиток Речі Посполитої у другій половині XVIII століття.
15. Формування перших державних об'єднань у західних слов'ян.
16. Великоморавська держава та її роль в історії чехів та словаків.
17. Чехія в X-XIV століттях.
18. Гуситський рух та його політичні і релігійні наслідки.
19. Чеські землі під владою Габсбургів.
20. „Весна народів” та її наслідки.
21. Словаччина в добу середньовіччя.
22. Словаччина в системі монархії Габсбургів.
23. Болгарське національне відродження кінця XVIII-XIX століть.
24. Створення болгарської національної держави кінця XIX – початку XX ст.
25. Сербія на шляху до незалежності 40-і роки XIX – кінець XIX ст.
26. Хорватія, Словенія, Чорногорія (кінець XVIII ст. - 1914 р.)
27. Південнослов'янські землі в роки Першої світової війни.
28. Польські землі в новий час (кінець XVIII століття - 1914 р.).
29. Чеські та словацькі землі в новий час (кінець XVIII століття - 1914 р.)
30. Болгарське царство 1914 р. - середина 40-х років.
31. Вересневє повстання 1923 року в Болгарії та його історична роль в антифашистському Опорі.
32. Болгарія в роки Другої світової війни.
33. Створення Королівства сербів, хорватів і словенців (СХС).
34. Економічний та політичний розвиток Королівства СХС у міжвоєнний період.
35. Південнослов'янські народи у роки II світової війни.
36. Створення Польської республіки (другої Речі Посполитої).
37. Польська республіка в міжвоєнний період.
38. Проблема „IV розподілу Речі Посполитої в українській та польській історіографії.
39. Польський народ в роки Другої світової війни.

40. Створення Чехословацької Республіки.
41. Чехословаччина у міжвоєнний період.
42. Політичне життя Чехословаччини в 1918-1938 рр. Платформа Т.Масарика та Е.Бенеша.
43. Чехи і словаки в роки Другої світової війни.
44. Становлення тоталітарних режимів в країнах Східної Європи (1944-1948 рр.).
45. Соціально-політичні кризи тоталітарних режимів (кінець 40-х рр. - перша половина 80-х рр.).
46. Крах тоталітарної системи та народні революції (кінець 80-х років).
47. Сучасне становище Болгарії.
48. Сучасне становище південнослов'янських народів.
49. Сучасне становище Польщі.
50. Сучасне становище Чехії і Словаччини.

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Місце слов'ян у світовій історії»

100 балів – здобувач в повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, самостійно використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності, толерантно ставиться до протилежних точок зору, виявляє розбіжності в позиціях, критично оцінює історичну інформацію, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну оцінку історичних явищ, проявляє високу мовну культуру.

95 балів – здобувач володіє глибокими і міцними знаннями, вільно висловлює власні судження та їх аргументує, аналізує історичну інформацію, співвідносить історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, самостійно оцінює події та діяльність людей в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей, виявляючи особисту позицію щодо них, визначає більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей, виявляє здатність на історичному матеріалі визначити проблеми сучасної вітчизняної історії та перспективи її розвитку.

90 балів – здобувач володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання навчальної проблеми, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, характеризує історичні явища і процеси, встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії, визначає переважну більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей.

85 балів – здобувач у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, порівнює, пояснює, аналізує, узагальнює і критично оцінює історичні факти та діяльність осіб, самостійно виправляє допущені помилки, сам добирає аргументи на підтвердження власної точки зору, визначає більше половини історичних джерел, може назвати більшість історіографічних робіт.

80 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, дає загалом правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти, характеризує причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами у межах теми, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, визначає половину історичних джерел, може назвати п'ять-шість історіографічних робіт.

75 балів – здобувач в цілому послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини,

наслідки, значення), відокремлює окремі ознаки явищ і процесів, встановлює послідовність і тривалість історичних подій, визначає не менше половини історичних джерел, може назвати до п'яти історіографічних робіт.

70 балів – здобувач в цілому відтворює фактичний матеріал теми, може дати стислу характеристику історичній постаті, встановити послідовність подій на основі знання їх дат, загалом правильно вживає історичні терміни, виявляє знання і розуміння основних закономірностей історичного процесу, визначає три - чотири історичних джерела, може назвати дві-три історіографічні роботи.

65 балів – здобувач може відтворити основний зміст навчальної теми, визначити окремі ознаки історичних понять та процесів, з допомогою викладача аналізує історичні факти, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, визначає два-три історичних джерела, може назвати одну-дві історіографічні роботи.

60 балів – здобувач може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, дати визначення історичних термінів, поданих у тексті підручника або викладачем, назвати основні дати, здатен визначити один-два історичних джерела, історіографічний аналіз відсутній.

59-35 балів – здобувач має загальне уявлення про хронологію подій, вибирає правильний варіант відповіді із запропонованих, не вміє пояснювати історичні факти та діяльність людей, може двома – трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, дати визначення історичному поняттю, не вміє порівнювати історичні факти та діяльність осіб, володіє матеріалом на рівні окремих історичних фрагментів, відповідь складається із окремих частин.

34 - 0 – балів – здобувач не володіє вивченим обсягом історичного матеріалу, може назвати одну-дві історичні події, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Валева Е.Л., Желицки Б.Й и др. История стран Центральной и Юго-Восточной Европы XX века. Учебн. пос. – М., 1997.
2. Історія південних і західних слов'ян (з давніх часів до XX ст.). Курс лекцій. Навч. Посібник
3. / В.І.Яровий, П.М.Рудяков, В.П.Шумило та ін. – К.: Либідь, 2009. – С. 6-68.
4. История южных и западных славян. – М., 1998.
5. Кісь Я.Г. Етногенез слов'ян. – Львів, 1985.
6. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи: Курс лекцій. Навч. посібник. – К., 1997.

Додаткова

1. Богданов А.П., Алексеев С.В. История славян в V-VIII в.в. – Вопросы истории. – 2003. - № 8. – С. 166.
2. Богданов А.П., Седов В.В. Славяне: историко-археологическое исследование. – Вопросы истории. – 2004. - № 2. – С. 157.
3. Болгарський вузол // Людина і світ. – 2004. - № 8. – С. 13-16.
4. Країни Центральної і Східної Європи (тематичне оцінювання) // Історія в школі. – 2003. - № 1. – С. 29-34.
5. Мушинка М.І. Наукова конференція „Національна політика Словацької республіки після

- 1989 р.” // УІЖ. – 2005. - № 4. – С. 232-235.
7. История южных и западных славян. – М., 1998.
 8. История Европы. – Т. 2. – М., 1989.
 9. История южных и западных славян. – М., 1979.
 10. Історія південних і західних слов'ян. – К., 1987.
 11. Хрестоматия по истории южных и западных славян. Т.1. – Минск, 1987.
 12. Иордан. Происхождение и деяния готов. – М., 1960.
 13. Мурьянов М.Ф. Фрагмент культурной истории древних славян // Советское славяноведение. – 1984. – № 1. – С. 57-68.
 14. Петров П. Походження слов'ян. – К., 1972.
 15. Прокопий Кесарийский. Война с готами. – М., 1950.
 16. Развитие этнического самосознания славянских народов в эпоху раннего средневековья. – М., 1982.

